

HON LEDER

NÄTVERKET MOT CANCER

– en vis arbetsmyra med internationell erfarenhet

Att kalla Margareta Haag internationell är ett kraftigt understatement. Det går snabbare att räkna upp länder hon inte besökt och/eller bott i än motsatsen. Hon har också alltid varit en skicklig nätverkare och föreningsmänniska. Som nybliven ordförande för Nätverket mot cancer (NMC) kommer nu alla hennes samlade erfarenheter väl till pass – inte minst den egna erfarenheten av att leva med en kronisk cancersjukdom.

När vi träffas har Margareta Haag precis haft sin debut som NMC:s ordförande i rollen som värd för Världscancerdagen som i år arrangerades för tionde gången och samlade drygt 200 deltagare. Dagen avlöpte väl och evenemanget fick mycket uppmärksamhet i media.

– Det var inte det lättaste att få till ett bra program med de rätta personerna, främst på grund av allt strul med valet. Men vi lyckades trots allt få nya socialministern Lena Hallengren att ställa upp, berättar Margareta Haag med ett nöjt leende. NMC:s starka intressepolitiska engagemang är välkänt.

En utmärkt glad och pigg nätverkare men också enviss som synden – Margareta Haag har kämpat länge för en bättre cancervård.

A photograph of an elderly woman with short white hair and glasses, wearing a light blue long-sleeved top and dark pants, walking through an office. The background is blurred, showing office desks and plants. The woman is smiling slightly and looking towards the camera.

“ Det råder ingen tvekan om att Margareta är en utåtriktad och engagerad föreningsmänniska med en stark förmåga att knyta kontakter och utveckla samarbeten.

Hon har precis fyllt 74 år och har varit vice ordförande i NMC sedan 2015. Hon är även ordförande för Svenska Ödemförbundet och har under många år arbetat för den internationella organisationen International Federation of Biomedical Laboratory Science (IFBLS) som verkar för att stärka laboratorieassistenternas (numera biomedicinska analytiker) villkor i hela världen.

FÖRSTA CANCERBESKEDET 1994

Att alla frågor som rör cancer sedan länge ligger henne varmt om hjärtat är ingen slump.

– Jag fick min första cancerdiagnos senvåren 1994. En knöl i ljumsken som företagsläkaren trodde var ett ljumskbräck visade sig så småningom vara lymfom. Visst var jag trött under våren men jag trodde det berodde på att jag reste för mycket.

– Vid tidpunkten för det första besöket hos doktorn var jag så himla upptagen av mitt jobb. Jag tänkte ta itu med bräcket efter sommaren och gick runt med den där knölen ända till september i tron att det var något ofarligt. Jag hade inga andra symptom än trötthet och kunde inte föreställa mig att detta skulle kunna vara cancer, säger hon och berättar att den enda relation hon tidigare haft till cancer var att hennes mormor dog i sjukdomen.

När Margareta börjar berätta om vilket liv hon levde fram till sjukdomsdebuten – och även efteråt för den delen – är det lätt att få förståelse för att hon då för 25 år sedan tyckte att hon inte riktigt ”hade tid” att vara sjuk.

Ett lustigt siffersammanträffande är att hon nu varit sjuk lika många år som hon sammanlagt bott utomlands, nämligen 25.

– Jag är född i Stockholm och gick ut skolan med normalkompetens, som det hette då, 1962. Eftersom jag inte ville ta studenten skickade min pappa mig till Schweiz där jag pluggade språk, franska, spanska och engelska. Jag var bara 17 år och bodde – och stortrivdes – på en pension i Neufchatel i två år.

Trots att hon fyllt 74 år och lever med en kronisk cancersjukdom är Margareta Haag alltid i rörelse.

Därefter ”pinade” hon sig igenom det hon kallar för en riktig tjejskola, sekreterarskolan Barlock i Stockholm.

– Ja, det där var nog inte riktigt min grej, säger hon sakligt och fortsätter berätta.

– När jag fyllt 21 flyttade jag till Alicante och så småningom sökte jag mig till Madrid för att hitta arbete som översättare.

Hon fick ett vikariat på Svenska Handelskammaren som sekreterare och översättare och därefter en tjänst som chefssekreterare och översättare på dåvarande LM Ericssons spanska bolag.

ROLIGA ÅR I MADRID

– I samband med flytten till Madrid minns jag att min pappa sa ”du kommer att åka hem inom tre månader” men oj, så fel han hade. Jag och min medföljande bästis hade två makalöst roliga år i Madrid. Och det var där jag träffade min man som var i Madrid på sitt livs första tjänsteresa för dåvarande LM, numera Ericsson.

Paret träffades den 3 september 1967, Margareta minns omläggningen till högertrafik bättre än de flesta av oss....

Kort därpå var det dags för den första gemensamma utlandstjänstgöringen.

– Vi flyttade till Rio i Brasilien 1969 och bodde där i tre år. Helt underbara år, minns Margareta som arbetade som översättare och var upptagen med dottern som föddes där och nu är 49 år.

Sedan blev det några år i Sverige där sonen föddes 1973.

– Det var under åren i Sverige jag blev engagerad i Svenska laboratorieassistentföreningen och dess internationella federation.

1982 fick maken Olle en tjänst i Sydkorea och hela familjen stortrivdes där också. Därefter blev det tre år i Hongkong och 1988 var det dags att komma tillbaka till Sverige, till den bostad i Saltsjöbaden där paret fortfarande bor.

–Det var inte det lättaste att återvända hem måste jag erkänna. Allt var ändrat, banksystemet, bussarna, skolan höll inte alls samma standard som vi varit vana vid. Nej, det var faktiskt ganska svårt att anpassa sig till livet här. Jag uppskattade verkligen vårt internationella liv, jag älskar att vara i rörelse

och träffa olika slags människor. Och jag är glad att vi har ett hus i södra Spanien, ett av mina favoritländer dit vi reser så ofta som möjligt.

Men Margareta behövde inte sakna sin internationella tillvaro länge. Hon fick ganska snart en tjänst som VD för IFBLS, ett arbete som innebar mycket samarbete med WHO i Geneve för att utveckla ett gränsövergripande strategiskt policyarbete för att förbättra labbassistenters, idag biomedicinska analytikers, arbetsvillkor i alla länder.

VILL RÖRA SIG I VÄRLDEN

– Det blev en spännande tillvaro med många världskongresser och många resor. Jag var också vice ordförande i organisationen SWEA Stockholm och nu när jag fick röra mig mycket i världen – vi tillbringade bland annat tre år i Sri Lanka där vi har ett hus kvar – trivdes jag bra med att vara huvudsakligen bofast i Stockholm.

Det råder ingen tvekan om att Margareta är en utåtriktad och engagerad föreningsmänniska med en stark förmåga att knyta kontakter och utveckla samarbeten.

– Jo, den beskrivningen stämmer nog ganska bra, säger hon lite försiktigt. Hon har aldrig haft något behov av att framhäva sig själv, hon har bara jobbat på och uppskattat och tagit vara på de möjligheter livet har gett henne.

Livet, ja, det ställdes verkligen på sin spets hösten 1994 när hon mitt i sin hektiska tillvaro fick diagnosen aggressivt Non-Hodgkins lymfom.

– Jag fick bra vård på både Ersta och SÖS och under en period med ASIH men det var ändå en riktigt hemsk tid. Jag mätte så illa av cytostatikabehandlingen och tyckte sedan det var jobbigt att strålas varje dag. Hela behandlingsåret 1994–95 är som ett töcken idag.

När arbetsmyran Margareta stod någorlunda på benen igen mot slutet av 1995, kom nästa dråpslag.

– Min läkare ringde mig dagen före julafton – ja, precis, dagen före julafton av alla dagar, upprepar hon ilsket. Han meddelade att jag nu hade drabbats av lågmalignt lymfom och skulle få strålbehandling. Det gjorde mig så arg att han gav mig detta helt oväntade besked på telefon precis före jul, men jag fick aldrig möjlighet att skälla ut honom ef-

tersom han omkom i en lavinolycka under julhelgen.

Ilskan hon kände förbyttes snart i en depression och hon hade svårt att orka ta sig igenom behandlingen.

– Prognosen var inte direkt uppmuntrande. Sjukdomen är obotlig och man vet inte riktigt hur den kommer att utvecklas. Men jag blev långsamt bättre och jobbade på så gott jag kunde trots att jag var väldigt försvagad.

Nästa smäll kom ganska snart – vidskepliga personer brukar ju säga att många olyckor kommer i omgångar av tre.

– Efter att ha hostat mycket och haft smärtor i buken konstaterades det att jag hade lymfom i lungan. Och jag tänkte bara – hur i helskotta ska jag kunna orka med detta också.

Trots att sjukvården nu visade sig från sin sämsta sida med sjabbel och förseningar av olika slag tog sig Margareta igenom denna pärs också.

– Men nu insåg jag att jag måste sluta jobba och sade tack och adjö. År 2000 flyttade vi till Singapore och 2003 flyttade vi tillbaka till Hongkong på några år. Eftersom jag inte längre var yrkesverksam lätsades jag att jag hade semester, säger hon med ett skratt.

Att vara överksam är verkligen inget som ligger för henne så inom kort startade hon Svenska Ödemförbundet.

– Jag hade stora problem med ödem och fick ingen bra hjälp med manuell lymfdränage. Ödem är ett livslångt problem för många av oss och jag tyckte det var hög tid att försöka påverka sjukvården genom att starta en lobbyorganisation.

”ÄR ENVIS SOM SYNDEN”

Sagt är som så ofta samma sak som gjort när Margareta engagerar sig i något. Idag har förbundet funnits i 20 år och antalet medlemmar är 1 500. Margareta har varit ordförande sedan 2011.

– Vi driver frågan om att utbilda lymfterapeuter inom högskolan men inte mycket har hänt hittills tyvärr, säger hon och tillägger att det inte betyder att hon givit upp.

– Nej, jag är envis som synden. Att ge upp när det gäller något jag tror på finns inte. Jag kämpar på.

2012 blev Ödemförbundet en av medlemsföreningarna i Nätverket mot

Fakta Margareta Haag:

Ålder: 74 år

Familj: Maken Olle, två vuxna barn och två barnbarn

Bor: Saltsjöbaden, Stockholm

Yrke: Översättare, har varit verksam som Executive Director i IFBLS (den internationella Yrkesföreningen för Labbassistenter), före detta vice ordförande i SWEA Stockholm, ordförande i Svenska Ödemförbundet, verksam i NMC sedan 2012, valdes till ordförande i maj 2018.

Intressen: Att nätverka och påverka, resor, barnbarn, yoga, musik, opera, simning och naturupplevelser.

Cancer och bara tre år senare blev Margareta vice ordförande.

I maj 2018 valdes hon till NMC:s ordförande. Ett uppdrag hon känner sig hedrad av men också lite tveksam till.

– Jag tycker att yngre förmågor borde ta över snart. Jag har numera två barnbarn som jag gärna vill tillbringa mycket tid med. Hälsomässigt är jag rätt ok, jag rör mig mycket och gör yoga och qigong regelbundet. Men att leva med kronisk cancer innebär ett försvagat immunsystem och en ständig rädsla för återfall. Att arbeta med svårt sjuka människor i NMC innebär ju också en konstant påminnelse om cancer, det är svårt att lägga tankar på sjukdomen åt sidan.

Men i väntan på en ny och yngre ordförande kommer Margareta Haag förstas att sköta sitt uppdrag med klokhet, kraft och engagemang.

– NMC ser mycket fram mot att samarbeta med alla Regionala Cancercentrum i landet. Vi vill bland annat gärna dela våra patientdata med vården och vi önskar att alla ”bör” i det Nationella Vårdprogrammet för Cancerrehabilitering snarast ska bytas ut mot tvingande ”skall”, säger hon med glöd och tillägger:

– Det finns hur mycket som helst kvar att göra inom svensk cancervård.

EVELYN PESIKAN
FOTO: BOSSE JOHANSSON

